

A páska

SZOMBAT DÉLUTÁN

**E HETI TANULMÁNYUNK: 2Mózes 11:1-10; 12:1-30; 13:14-16;
Mikeás 6:8; 1Korinthus 5:7; Zsidókhöz 11:28**

„Mikor pedig a fiaitok kérdezni fogják tőletek: »Mi ez a szertartásokat?«, akkor ezt mondjátok: »Páskaáldozat ez az Úrnak, aki elkerülte Izráel fiainak házait Egyiptomban, amikor megverte az egyiptomiakat, a mi házainkat pedig megkímélte» (2Móz 12:26-27, ÚRK).

Közeledik a tizedik, az utolsó csapás. Elhangzott az utolsó figyelmeztetés, meg kell hozni a végső döntést. Ez valóban élet-halál kérdés. Nem csupán egy ember, hanem családok és az egész nép jóléte a tét. A fáraót és a tisztségviselőit terheli a felelősség sok ember sorsáért, életéért vagy haláláért. Nemcsak a fáraó, hanem egész népe jövőjét is az határozza meg, hogyan fog viszonyulni Izrael élő Istenéhez.

Milyen érzés és mit teszünk, ha a körülmények súlyának erős nyomása alatt kell döntenünk a következő lépésről, az irányról, amikor a döntésünk jelentősen befolyásolja a miénken kívül még sokak életét?

Isten kész bölcsességet és erőt adni nekünk, hogy azt tegyük, ami helyes (1Kor 1:30; Fil 2:13). Csakhogy az a baj, hogy macacságunkban nem mindig akarunk helyesen cselekedni. Tudjuk, mi a jó, mégsem vagyunk hajlandók azt tenni. A kivonulás történetében egy ember még a cáfolhatatlan bizonyítékok dacára sem akart meghajolni Isten előtt, amivel önmagán kívül még nagyon sokakat katasztrófába sodort, és ez általában így történik.

MÉG EGY CSAPÁS

Ámósz próféta kijelenti: „*semmit sem cselekszik az én Uram, az Úr, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgálóinak, a prófétáknak*” (Ám 3:7), és Mózes próféta által kinyilatkoztatta a fáraónak, hogy mi következik. Az uralkodó a legkomolyabb figyelmeztetést kapta. Igazságos ítélet történik a gőg, a kizsákmányolás, az erőszak és a bálványimádás felett, mert ezek idézték elő az Egyiptomra szakadó bajokat.

Olvassuk el 2Móz 11:1-10 szakaszát! Milyen figyelmeztetést adott Isten az ítélet végrehajtása előtt?

Isten háromnapi sötétséget borított Egyiptomra (2Móz 10:22-23), hogy elgondolkozzanak a törtéteken és azok jelentőségén. Azután még egy figyelmeztetést küldött, kaptak egy utolsó lehetőséget, hogy helyesen cselekedjenek. 2Móz 11:8 versében azonban az áll, hogy Mózes „*nagy haraggal távozott a fáraótól*” (ÚRK). Miért távozott Mózes haraggal? Valószínűleg azért, mert tudta, hogy a tragédia, a tizedik csapás rengeteg ártatlan embert fog sújtani, csakis a fáraó makacs szíve miatt. A bibliai szimbolikában nagy a tízes szám jelentősége, a teljességet jelképezi. (Gondoljunk csak arra, hogy a Tízparancsolat Isten erkölcsi törvényének teljes kinyilatkoztatása!) Az egyiptomi tíz csapás az isteni igazságszolgáltatás és büntetés teljes kinyilvánítása volt.

Isten a Bíró, aki fellép a gőg, az igazságtalanság, a diszkrimináció, az arrogancia, a kizsákmányolás, a kegyetlenség és az önzés ellen. Ő a szenvedők, a bántalmazottak, az üldözöttek oldalán áll. Igazságot fog szolgáltatni, ami valójában a szeretetének egy másfajta kifejezése (lásd pl. Zsolt 2:12; 33:5; 85:12; 89:15; 101:1; Ézs 16:5; Jer 9:24).

Nekünk is a lehető legjobban igyekeznünk kell szeretetteljesnek és igazságosnak is lenni, azonban könnyű szélsőségekbe esni, vagy az egyik, vagy a másik oldalon. Vagy „szereletből” szemet hunyunk rossz dolgok, olyasmi felett, amit helyre kellene igazítani, a másik véglet pedig, hogy acélos keménységgel hajtunk végre ítéleteket. Egyik véglet sem jó. Az az ideális, csak azt kívánja az Úr, „*hogy igazságot cselekedjél, szeresd az irgalmasságot, és alázatosan járj Isteneddél*” (Mik 6:8, ÚRK).

Amennyiben nem tudunk tökéletes egyensúlyt tartani (amit nem tudunk), akkor miért jobb inkább a kegyelem oldalára hajolva véteni, mint az igazságén? Igaz ez egyáltalán?

A PÁSKA

Olvassuk el 2Móz 12:1-20 szakaszát! Milyen határozott utasításokat adott Isten Mózesnek és Áronnak, mielőtt Izrael kivonult Egyiptomból?

Az ember azt gondolhatná, hogy Isten azt fogja elmondani Mózesnek és Áronnak, hogyan szervezzék meg az indulást Egyiptomból, vagyis milyen előkészületeket tegyenek a meneküléshez, főleg az idősekre, a kisgyermekes anyákra, az állatokra stb. vonatkozóan. Ám meglepő módon az isteni utasítás azt írta elő, hogyan ünnepeljék meg a páskát. Más szóval, a figyelem központjába az Úr imádata került, aki megváltani készült őket, az öszses többi dologra pedig majd sor kerül a maga idejében.

Minden családnak el kellett készíteni egy bárányt úgy, hogy semmi ne vesszen kárba. Mindenkinek meg kellett ennie a maga részét, és ha a család nem tudott egy egész állatot elfogyasztani, egy másik családdal kellett összefogniuk.

Olvassuk el 2Móz 12:13-14 verseit! Mit készült az Úr tenni népéért az utolsó csapás idején? Mit szimbolizált ez?

A kivonulást minden évben meg kellett ünnepelni, nem egyszerűen a múltbeli esemény emlékére, amit Isten az atyáikért vitt végbe, hanem a kortárs nemzedék számára is érthetővé téve, Isten felszabadító tettet közelhozva. Friss tapasztalatként kellett ezt megélnie minden generációnak.

A 12. és a 13. vers magyarázza el a páska jelentését: az isteni pusztító ítélet „elmegy az izraeliták mellett”, erről kellett megemlékezniük. A pusztítás „elment az izraeliták házai mellett”, ahol az ajtófélfákat megjelölték báránnyal, ez volt az élet és a szabadulás jele. A húsvét héber neve *pészah*, és abból az igéből származik, aminek jelentése: „elmegy mellette”.

A páska megünneplésének arra a hatalmas és kegyelmes tetre kellett minden izraelitát emlékeztetnie, amit Isten végbevitt a népért. Ez az emlék-ünnep erősítette nemzeti identitásukat és vallási meggyőződésük pecsétjeként szolgált.

Miért olyan fontos mindig emlékeztünkben tartani a sok jót, amit Isten értünk tett a múltban, valamint bízni abban, hogy a jövőben is így tesz?

PÉSZAH

Olvassuk el 2Móz 12:17-23 verseit! A vér milyen szerepet játszik az új ünnepben?

Ennek az ünnepnek meghatározó eleme a feláldozott állat vére. A résztvevők meghintették a házuk ajtókereteit a levágott bárány vérével. Ezzel adták tanújelét Istenbe vetett hitüknek. Hitték, hogy Ő megszabadítja népét attól, ami azokra szakad, akiket nem fedez a vér.

Megindító, erőteljes kifejezése ez az evangéliumnak!

A páskabaránynak hibátlannak kellett lennie, mert Jézus Krisztusra mutatott – Ő „*az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét*” (Jn 1:29, ÚRK)! Az állat vérének kulcsfontosságú szerepe volt: a védelmet szimbolizálta, az élet jele volt a halál idején.

„És a vér jelül lesz néktek a házakon, amelyekben ti lesztek, s meglátom a vért és elmegyek mellettetek és nem lesz rajtatok a csapás veszedelmeitekre, mikor megverem Egyiptom földét” (2Móz 12:13).

Az evangélium egészét összekapcsolták a páskaünnepel, ami nemcsak a szolgaságból való szabadulásra és az ígért földjére való átmenetre mutatott, hanem Jézus Krisztusnak a bűneinkért hozott áldozatára, amelynek érdemei vonatkoznak mindazokra, akiket Jézus vére befedez. Évszázadokkal később Pál erre az ünnepre való tekintettel mondta: *„Tisztítsátok el a régi kovászt, hogy legyetek új tésztává, amint hogy kovász nélkül valók vagytok; mert hiszen a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, megáldoztatott érettünk” (1Kor 5:7).*

A kovászt, amivel különféle tésztákat készítettek, az izraeliták Egyiptomból való kivonulásának előestéjén említi először a Biblia, a kovásztalan kenyér elkészítése kapcsán. El kellett távolítaniuk a kovászt az otthonukból (2Móz 12:8, 15-20; 13:3-7). Ebben az összefüggésben a bűn a kovász szimbóluma (1Kor 5:6-8), ezért a páskaünnep hetében nem fogyaszthatták. A kovásztalan kenyér a büntelen Messiás szimbóluma, aki minden kísértést legyőzve az életét adta értünk (Jn 1:29; 1Kor 5:7; Zsid 4:15). Belemártottak a vérbe „egy köteg izsópot”, ami Isten megtisztító kegyelmét szimbolizálta (Zsolt 51:9). Röviden tehát: a páska egész ünnepe Jézus megváltó munkájának nyilvánlatkoztatása.

Mit tanít a bűn súlyosságáról az, hogy Istennek, Jézusnak a vérére volt szükség a bűnért való engeszteléshez?

TOVÁBBADNI A FÁKLYÁT

A zsoltáros leírja, hogyan ismerhetik meg a gyerekeink Istent és szerető gondviselését: „*Nemzedék nemzedéknek dicséri műveidet, s hirdeti hatalmasságodat*” (Zsolt 145:4, ÚRK). Az egyik család beszéljen a másiknak Istenről, a csodatetteiről, a tanításairól, méghozzá azért, hogy a bibliai ismereteket átadják a következő generációnak.

Olvassuk el 2Móz 12:24-28 verseit! Milyen fontos dologról van szó ebben a szakaszban?

Israelben a szülők voltak az első tanítók, nekik kellett elbeszéliük a kivonulás történetét a gyerekeiknek. Nem csupán régi történelmi eseményként kellett arról beszélniük, hanem a saját tapasztalatukként, még ha régen is történt. A páska megünneplése volt az őseikkel való azonosulás módja, amikor újból átélték az akkor történeteket, hogy azok megelevenedjenek előttük. Az apák ilyenkor elmondták: „Én Egyiptomban voltam, láttam az egyiptomi istenek vereségét, az egyiptomi csapásokat, és Isten megszabadított.” *Mózes második könyve* kétszer is kiemeli, mit feleljenek a szülők, ha a gyerekeik a páskáról kérdezik őket (2Móz 13:14-16; lásd még 5Móz 6:6-8). Amit szintén érdemes megjegyezni: az izraeliták még Egyiptomban voltak, amikor Isten meghagyta nekik, hogy ünnepljék meg az Egyiptomból való szabadulást, a hit cselekedetét jelentette az egész ünnep. Az elhangzottak után „*mélyen meghajolt a nép*” (2Móz 12:27, RÚF), imádták a Megváltót, és mindent a páskára vonatkozó utasítások szerint tettek. Ötödik könyvében Mózes emlékeztette az izraelitákat, hogy a saját tapasztalatukként adják tovább a történetet, azonosuljanak vele. Figyeljük meg a beszámoló kollektív hangvételét és azt, hogy milyen hangsúlyt helyez a jelenben való átélésre! „*Bolyongó arámi volt az ősem, aki lement Egyiptomba, és jövevény volt ott kevesedmagával, de nagy, erős és hatalmas néppé lett ott. Az egyiptomiak azonban rosszul bántak velünk, nyomorgattak, és kemény rabszolgamunkát végeztek velünk. Akkor az Úrhoz, atyáink Istenéhez kiáltottunk segítségért, az Úr pedig meghallotta szavunkat, és meglátta nyomorúságunkat, gyötrelmünket és sanyarú sorsunkat. És kihozott bennünket az Úr Egyiptomból erős kézzel és kinyújtott karral, nagy félelmet keltő jelek és csodák között. Azután behozott bennünket erre a helyre, és nekünk adta ezt a földet, a tejjel és mézzel folyó földet*” (5Móz 26:5-9, HUNB). Amikor a szülők a páska (és a szent történelem bármely más eseményét) újból elbeszélték a gyermekeiknek, ez nagy segítséget jelentett nekik is abban, hogy az emlékezetükben tartsák, mit tett Isten értük és a népért. A történet elmondása éppen annyira használt a beszélőnek, mint annak, aki hallgatta.

ISTEN ÍTÉLETE

Olvassuk el 2Móz 12:29-30 verseit az egyiptomi elsőszülöttek haláláról! Miért az elsőszülöttek kerültek a figyelem középpontjába (lásd még Zsid 11:28)?

Az utolsó egyiptomi csapás az elsőszülötteket sújtotta. Isten ítélete volt ez minden egyiptomi isten és azok a családok felett, akik imádták a hamis isteneket, amelyek csupán értéktelen bálványok, az emberek saját szenvedélyeiket, vágyaikat, félelmeiket vetítették ki beléjük. Amint az előző csapások is bemutatták, a bálványok képtelenek voltak megmenteni az embereket, és hiábavalóságuk még világosabbá vált ekkor, a tizedik csapás idején, ami messze a legrettenetesebb következményeket szabadította az egyiptomiakra. „Egyiptom hatalmas területén a családok büszkesége letört. A levegőt a gyászoló sírása és jajgatása töltötte be. A király és az udvarnokai sápadt arccal és remegő végtagokkal, megrémülten álltak a rettenetes esemény miatt” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 236. o.).

A fáraót tekintették a legfőbb hatalomnak, Egyiptom istenének, elsőszülött fiát isten fiának tartották. Ízisz istennő védte a gyerekeket, Heqet istennő a szülő asszonyokra figyelt, Min pedig a termékenység istene volt, de Egyiptomban tisztelték még a termékenység más isteneit is, akik az élő Istennel szemben teljesen erőtlenekek voltak. „*Ki olyan az Istenek között, mint te vagy, Uram? – kérdezi Mózes. – Ki olyan felséges, mint te vagy szentségben? Dicső tetteiben félelmetes, csodákat cselekvő*” (2Móz 15:11, HUNB). Jetró később megvallotta: „*Most már tudom, hogy az Örökkévaló hatalmasabb minden más istennél, mert elpusztította az egyiptomiakat, amikor azok gonoszul bántak Izráel népével*” (2Móz 18:11, EFO). Mózes második könyvének 1. fejezete szerint a fáraó parancsára az egyiptomiak meggyilkolták az újszülött héber fiúgyermeket, hogy így gyengítsék, letörjék és megalázzák az izraelitákat. Most viszont Isten büntetése lesújtott az egyiptomi elsőszülöttekre. Amit vet az ember, azt aratja. Következményei vannak a döntéseinknek, a viselkedésünknek. Mindannyian tapasztaltuk már azt a fájdalmas igazságot, hogy nem csak mi magunk szenvedjük el rossz tetteink következményeit. Mások, sokszor jóval többen, még ártatlanok is megsínylik azokat. Ilyen a bűn természete.

Hogyan szenvedtél már mások bűnei következtében? Vagy mit szenvedtek el mások a te hibádból? Egyedül mi a reménységünk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „A Páska ünnepe” c. fejezet, 231-236. o.

„A páskának egyrészt emlékeztető, másrészt előremutató jelképes ünnepnek kellett lennie. Nemcsak az Egyiptomból való szabadulásra kellett emlékeztetnie, hanem arra a nagy szabadításra is előre kellett mutatnia, amelyet Krisztus visz majd véghez azzal, hogy kiszabadítja népét a bűn kötelékeiből. Az áldozati bárány ábrázolja »Isten Bárányát«, akiben van a mi üdvösségünk egyedüli reménysége. Az apostol mondja: »...a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, megáldoztatott értünk« (1Kor 5:7). Az nem volt elegendő, hogy a páskabárányt levágják, a vérét még az ajtófélfára is fel kellett hinteniük. Éppen így Krisztus vérenek érdemeit el kell fogadnia az embernek. Nem elég hinnünk, hogy Jézus Krisztus meghalt az egész világért, hanem azt is hinnünk kell, hogy személy szerint értünk is meghalt. Az engesztelő áldozatot úgy kell elfogadnunk, mint amelyet Krisztus személyesen értünk hozott” (i. m. 233. o.).

A hitüket gyakorló zsidó családok világszerte a mai napig ünneplik a páskát (*pészah*). Az ünnep első estéjén széderestet tartanak (a „széder” jelentése: *rend*). Ekkor elmondják a kivonulás történetét, majd a család elfogyasztja a páskavacsorát. Bámulatos, hogy ezt szó szerint a kivonulás idejétől fogva megtartják! Ennél már csak a hetedik nap, a szombat megünneplése nyúlik a távolabbi múltba, amit a hitüket gyakorló zsidók szintén megtartanak.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Mit gondoljunk az elsőszülöttek haláláról, akik közül sokan bizonyára „ártatlanok” voltak? Hogyan egyeztethető ez össze Isten szeretetével? Gondoljunk az özönvízre is! Mit mondjunk erről?
- 2) Mi a jelentősége annak a szimbólumnak, hogy Jézus vére befedezi a hívőket, megtisztítja őket minden bűntől?
- 3) „Krisztus követőinek részeseeknek kell lenniük az Ő tapasztalatában. El kell fogadniuk Isten szavát úgy, hogy ez legyen indítéka tettüknek. Minden cselekedetüknek Krisztus erejével el kell változnia az Ő hasonlatosságára, és vissza kell tükröznie az Ő jellemvonásait... Krisztus lelkületének és munkájának kell megnyilatkoznia a tanítványok lelkületében és munkájában” (i. m. 234. o.). Mit tehetünk azért, hogy Krisztus végbevihesse bennünk azt, amiről Ellen G. White írt?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:

TAPINTATOSAN

Tenyerét ellenzőnek tartva
leselkedik a lélek ablakában
a bíbor-szemű kegyelem.
Apró, szív alakú kavicskákkal
dobálja az ablaküveget,
kereszt karjával
tapintatosan kopog,
vajon vannak-e odabent,
megnyitná-e ajtaját valaki
a szolga-Isten előtt?